

KODEKS planinarske etike

**HRVATSKOG PLANINARSKOG
DRUŠTVA
„RUNOLIST“ – ZAGREB**

VELJAČA, 2022.

SADRŽAJ

OPĆE ODREDBE	3
I. PRAVILA KRETANJA U PLANINI	3
Poštuj vodiča	3
Kretanje u grupi	3
II. POSTUPANJE PREMA DRUGIMA	4
Osnovna načela	4
Briga o drugima	5
Pozdravljanje	5
Ljubaznost	5
Natjecanje	5
III. PONAŠANJE U PLANINARSKIM OBJEKTIMA	5
Osnovna načela	5
Noćni mir	6
Skloništa	6
Upisne knjige i kutije	6
IV. OČUVANJE PRIRODE	6
Smeće	6
Briga o prirodi	6
Održavanje staza	7
Galama	7
Loženje vatre	7
Voda	7
V. ODNOS PREMA PLANINARSKOJ ORGANIZACIJI	7
VI. ČLANOVI ORGANA PLANINARSKE ORGANIZACIJE	7
VII. ZAVRŠNO	8

KODEKS planinarske etike

HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA „RUNOLIST“ – ZAGREB

OPĆE ODREDBE

Kodeks planinarske etike predstavlja moralne i etičke standarde HPD Runolist i izražava volju i želju članova za zakonitim, profesionalnim, pravednim, pristojnim, korektnim i humanim postupanjem.

Svrha ovog Kodeksa je podizanje svijesti članova Društva o važnosti poštivanja etičkih načela i jačanje etičnoga odnosno moralnog i kulturnog ponašanja na izletima.

Ponašanje članova HPD Runolist Zagreb zasniva se na etičkim načelima, zasnovanim na humanizmu, međusobnom poštovanju i altruizmu, a odraz su ljudskih kvaliteta svakog pojedinaca.

Osim pravila usmjerenih na korektnost, kolegijalnost i uzajamnom pomaganju, etički kodeks za cilj ima sigurnost svih članova.

I. PRAVILA KRETANJA U PLANINI

Pojedinac pristupa izletu na osobnu odgovornost, potvrđuje da ispunjava zdravstvene i psihofizičke uvjete za sigurno sudjelovanje na izletu, obvezuje se pridržavati Plana izleta, te poštovati načela planinarske etike.

POŠTUJ VODIČA

Poštuj autoritet vodiča i slijedi njegove upute koje su usmjerene na sigurnost i dobrobit cijele grupe, nastojeći da vlastitim zahtjevima ne ometaš ostvarenje zajedničkih ciljeva cijele skupine. Poštuj vodičevu odluku čak i kada se s njom ne slažeš.

Kretanje i odabir planinarskih staza su u kompetentnosti vodiča, koji zadržava pravo promjene plana i staze prema procjeni na terenu.

Vodič prije polaska na izlet može provjeriti opremu svih sudionika izleta; ako netko nema opremu u skladu s zahtjevima iz najave izleta, vodič može takvoj osobi uskratiti sudjelovanje na izletu.

KRETANJE U GRUPI

Tempo hoda prilagođava se najslabijem u grupi, ali bez nepotrebnog zastajkivanja slabijih, dok najbrži trebaju strpljivo prilagoditi svoj tempo tempu grupe i biti spremni pomoći slabijima u slučaju potrebe.

Glavni vodič prema vlastitoj procjeni može skupinu podijeliti u dvije grupe, sporiju i bržu.

Udaljenost između planinara treba uvijek biti takva da se članovi skupine mogu međusobno vidjeti i čuti.

Na društvenim izletima uz odluku glavnog vodiča mogu prisustvovati samo licencirani psi tragači i psi vodiči zbog sigurnosti svih izletnika i nesmetanog provođenja izleta.

Ne odvajaj se od svoje grupe! Glavni vodič ne snosi odgovornost za osobu koja se samovoljno udalji od vođene skupine, bez njegova znanja ili protivno njegovoj uputi.

Zapamti, naglasak je na doživljajima za vrijeme puta, ne nužno na cilju odnosno vrhu planine. Uživajmo u prirodi.

II. POSTUPANJE PREMA DRUGIMA

OSNOVNA NAČELA

Osnovni cilj Društva je njegovanje i razvijanje planinarske vještine i planinarenja kao oblika rekreativnog sporta.

Odnosi između članova Društva temelje se na međusobnom poštovanju, pomaganju i povjerenju, solidarnosti, toleranciji, strpljivosti, iskrenosti, prilagodljivosti, dobronamjernoj kritici i dobroj komunikaciji.

Ponašanje članova Društva treba biti utemeljena na načelima ravnopravnosti i jednakosti, poštujući temeljna ljudska prava i temeljne slobode svakog člana, neovisno o rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, društvenom položaju ili drugim osobinama.

Ponašanja članova Društva trebaju biti utemeljena i na načelima solidarnosti i međusobnog razumijevanja s obzirom na prirodne, socijalne, zdravstvene, starosne, spolne i druge osobne razlike, koje traže uzajamno poštivanje i specifične odnose. Općenito u planinarstvu vrijedi pravilo da prednost u planinama imaju bolesni, stariji i djeca.

Poštuj starije i iskusnije planinare, pomози mlađima i neiskusnim planinarima.

Pri susretima na uskim planinskim stazama spretniji, jači i naročito mlađi će se skloniti i propustiti slabije i starije. U zajedničkim akcijama snažniji preuzima napornije zadaće.

Društvo na svojoj web stranici i drugim društvenim kanalima (Facebook, Instagram, YouTube i dr.) kao i putem drugih medija (časopisa, portala, društvenih mreža suradnika) objavljuje i izvješćuje o događajima i aktivnostima društva, uključujući fotografije i audio-video snimke.

Svaki izletnik koji se ne želi fotografirati ili da se njegove fotografije objavljuju u cijelosti ili djelomično na način da mu se može utvrditi identitet, to treba reći prije početka izleta i objaviti u WhatsApp grupi ako je osnovana za taj izlet, te o tome trebaju voditi računa tijekom izleta i izuzeti se iz prilika za izravno fotografiranje.

Grupne fotografije ili fotografije na kojima se ne može lako utvrditi identitet osobe, Društvo ima pravo objaviti.

Kod objave fotografija u WhatsApp grupi izletnici se mole da stave u grupu isključivo najbolje odnosno odabrane fotografije između kojih će se napraviti selekcija fotografija za objavu na društvenim mrežama i web stranicama. Ukoliko među fotografijama objavljenim u WhatsApp grupi izletnici uoče fotografiju na kojoj su vidljivi u užem kadru ili za njih neprihvatljivu, a ne žele objavu te fotografije, mogu se o uklanjanju te fotografije izjasniti porukom u toj WhatsApp grupi. U suprotnom će se smatrati da su suglasni s objavom fotografije.

Svaki sudionik izleta ima mogućnost povlačenja privole za određene fotografije i nakon objave, osim ako se ne radi o grupnoj fotografiji.

BRIGA O DRUGIMA

Skrbi se o svojoj sigurnosti i sigurnosti drugih planinara.

Ponudi pomoć i pruži je svakome kome je ona potrebna, u skladu sa svojim mogućnostima.

Ne ostavljaj samoga u planini sudionika izleta. U slučaju nesreće snosiš moralnu i kaznenu odgovornost.

U slučaju nesreće u planini odreci se svojih planova i solidarno pristupi akciji spašavanja.

Dužnost je svakog planinara oprezno hodati po planinama, fizički pripremljen i primjereno opremljen shodno dužini i težini puta i vremenskim uvjetima. To nalaže odgovornost prema sebi, ali i moralna obveza prema ostalima, kako bi rjeđe morao tražiti pomoć, a lakše je pružati drugima.

Kada nosiš planinarsku opremu, imaj na umu da svojim nesmotrenim ponašanjem ne povrijediš druge.

Nedostojno je za planinara postavljati pretjerane zahtjeve, ne vladati sobom ili neugodno utjecati na ostale kojima također treba pomoć. Svojim ponašanjem budi uzoran planinar!

POZDRAVLJANJE

Pri susretu u planini planinari se međusobno pozdravljaju i to tako da mlađi pozdravljaju starije, muškarci žene, oni koji se penju onoga tko silazi (time simbolički odaju priznanje za izvršeni uspon).

LJUBAZNOST

U susretu s mještanima budi osobito pristojan i ljubazan, ne čini im štetu svojim ponašanjem. Gorštacima se oduži za usluge i hranu na prikladan način.

Privlačnost i ljepotu planina treba stalno dopunjavati iskrenim ljudskim odnosima u pravom planinarskom ozračju.

NATJECANJE

Ne potiču se natjecateljski pristup, kompetitivnost, usmjerenost na brzinu i osvajanje vrhova.

Ne ističi sebe i svoje sposobnosti, kloni se natjecanja u brzini uspona jer planinarenje nije sport, u planini jači treba pomoći slabijemu. Stoga vlastiti EGO ostavi doma, jer on je često razlog precjenjivanja vlastitih sposobnosti i naposljetku dovodi čovjeka u opasnost. Nikad ne podcjenjuj planinu!

III. PONAŠANJE U PLANINARSKIM OBJEKTIMA

OSNOVNA NAČELA

Pri dolasku u planinarski dom predstavi se domaru, poštuju njegov autoritet i budi umjeren u zahtjevima, a na odlasku ga upitaj za vremenske prilike, pozdravi i obavijesti o smjeru svoga daljnjeg kretanja. Nosi uvijek sa sobom sitni novac.

U planinarskom domu poštuju kućni red, ne zalazi u spavaonice u cipelama, nije dopušteno pušenje, osobito u blagovaonicama i spavaonicama, ne zauzimaj više mjesta nego što ti je nužno potrebno; prednost kod noćenja imaju djeca, starije i iscrpljene osobe, žene.

Planinarske kuće, domovi i skloništa su prvenstveno namijenjeni planinarima da bi se u njima odmorili, nahranili te prikupili novu snagu za daljnji hod.

U planinarskim objektima planinari trebaju biti skromni, uvidavni i obzirni prema ostalim gostima i domaćinima, glazba treba biti umjerena i prilagođena općoj atmosferi u kući. Uobičajeno i poželjno veselo raspoloženje u planinama ne smije prijeći granicu da ometa one koji u tom ne sudjeluju.

Ne opijaj se alkoholom po planinarskim domovima, osobito ne prekomjerno!

Planinarske objekte za sobom ostavljaj u stanju kakvo je bilo prije ili u još boljem, kako bi i sljedeći posjetitelji mogli u njima ugodno boraviti. Uključi se u akcije uređivanja i održavanja domova i njihove okoline.

NOĆNI MIR

Poslije 22 sata poštuju u domu potpun mir, ne remeti odmor umornim planinarima, poštedi ih od izraza svoga veselog raspoloženja. Tko kasnije liježe ili ranije ustaje mora biti posebno obziran, suzdrži se od pravljenja nepotrebne buke.

SKLONIŠTA

Planinarsko sklonište nakon upotrebe očisti, prije odlaska ga opskrbi gorivim drvetom i dobro provjeri jesi li uredno zatvorio prozore i ulazna vrata. Ne ostavljaj višak hrane ukoliko ta hrana nije konzervirana, a kako bi spriječio nepoželjne posjetitelje poput miševa i štakora. Ne ostavljaj nikakvo smeće niti plastične boce. Uvijek slijedi kućni red skloništa i provjeri lokaciju za obavljanje male i velike nužde na način da je ista dovoljno udaljena od samog skloništa.

UPISNE KNJIGE I KUTIJE

Na vrhovima i domovima gdje postoje upisne kutije i knjige prije odlaska pažljivo spremi knjigu i žig; kloni se upisivanja neukusnih primjedbi.

IV. OČUVANJE PRIRODE

SMEĆE

Na planinskim putovima, a naročito na odmorištima i vrhovima ne bacati ni ostavljati otpatke i ambalažu, već ih vratiti sa sobom u dolinu i odložiti na mjesta predviđena za to. Ne bacaj u prirodu organske otpatke voća i sl. (npr. koru banane ili mandarine) ukoliko isto to voće ne raste prirodno na tom planinskom području. U prirodi ponašaj se kao životinja, jer ona ne ostavlja štetne tragove za sobom.

BRIGA O PRIRODI

Očuvanje planinskog biljnog i životinjskog svijeta osnovna je zadaća planinara, a posebno zaštićenih biljaka i životinja, gorskih voda i speleoloških pojava, stoga ne beri cvijeće, ne uništavaj okoliš i ne uznemiravaj životinje.

Poštuju zaštitni režim u nacionalnim parkovima, strogim rezervatima i parkovima prirode, pridržavaj se uputa lugarskog i čuvarskog osoblja, ne trgaj zaštićeno bilje, brižljivo gasi opuške cigareta i ne bacaj ih u prirodu nego ih ponesi natrag sa sobom.

Uvijek treba misliti da i oni koji dolaze iza nas imaju pravo na prirodnost i čistoću planinskog okoliša.

ODRŽAVANJE STAZA

Hodajući planinskim stazama, u okviru svojih mogućnosti uklanjaj napadalo kamenje, granje i popravljaj putokaze. Čuvaj staze, markacije i planinarske objekte.

GALAMA

Za vrijeme hodanja u planini budi obazriv prema drugima, ne viči i ne deri se, razgovor i pjevanje trebaju biti umjereni i nenametljivi, ne slušaj glasno glazbu, poštuju tišinu prirode i mir drugih. Neka na planini prevladavaju zvukovi prirode.

LOŽENJE VATRE

Tamo gdje je to dozvoljeno, vatru u šumi loži isključivo na za to predviđenim i uređenim mjestima, ne pravi lomače, ognjište ogradi kamenjem, a prije odlaska vatru brižljivo ugasi.

VODA

Na cisternama u kraškim krajevima i svugdje gdje nema puno vode, budi racionalan u korištenju vode. Ne prolijevaj vodu nepotrebno.

V. ODNOS PREMA PLANINARSKOJ ORGANIZACIJI

Moralna je dužnost svakog člana planinarskog društva da u granicama svojih mogućnosti održava i jača ugled Društva, da se dosljedno pridržava utvrđenih planinarskih običaja te tim utječe i na druge planinare.

Pripadnost planinarskoj organizaciji nalaže moralnu dužnost da član savjesno ispunjava članske obveze i pravovremeno podmiruje članarinu HPS-a, da uživa članska prava i pogodnosti sukladno aktima Društva.

Svaki član je dužan brinuti se o održavanju i zaštiti od oštećivanja društvenih sredstava, planinarskih staza, putokaza, markacija, osiguranja i sve ostale imovine društva.

Na izletima u cilju promocije koriste se znak i zastava Društva i to mora biti na način da se čuva i podiže ugled Društva. Sva druga obilježja i zastave mogu se koristiti sukladno važećim pravnim normama Republike Hrvatske i ovom Kodeksu.

VI. ČLANOVI ORGANA PLANINARSKE ORGANIZACIJE

Svaka funkcija u organima planinarske organizacije je časna i volonterska, a temelji se na povjerenju članstva, dobrovoljnosti u preuzimanju obveza, savjesnosti i osjećaju odgovornosti. Prva je dužnost člana organa planinarske organizacije da se sam pridržava ovog Kodeksa i da svojim ponašanjem utječe na druge.

Zadaće mora obavljati u skladu sa svojim znanjem i mogućnostima brižljivo u korist članstva, organizacije i općih interesa planinarstva. Mora se brinuti za očuvanje društvene imovine i racionalno trošenje sredstava društva. Nesavjesno postupanje u tom pogledu predstavlja teže kršenje planinarskih pravila.

Suglasnost, razumijevanje, zajedničko dogovaranje i podjela rada su načela za izvršavanje obveza u Društvu.

Biraj i budi biran u tijela Društva sukladno Statutu Društva.

VII. ZAVRŠNO

Svaki član Društva se dragovoljno moralno obvezuje da će se ponašati u skladu s ovim Kodeksom i da će u slučaju težih povreda načela planinarske etike odgovarati pred Sudom časti Društva. Načela planinarske etike obvezuju sve posjetitelje planina, ali se posebno ističe dužnost člana planinarskog društva da bude primjer ostalima čuvajući ugled hrvatskog planinarstva.

- „Planina nam pomaže da rastemo i pomičemo svoje granice, onda kad prihvatimo njene uvjete i prepoznamo svoj životni put u planinarskim usponima i spustovima“
- “Tko traži cilj, ostat će prazan kad ga dosegne, tko pak nađe put, cilj će uvijek nositi u sebi “
- „Priroda je naš najveći učitelj“
- „Ne osvajamo vrhove nego samog sebe“